

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@bua.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Systeem-(OM)-Denken – Systeemdenken en de nieuwe GGZ

geaccepteerd is? En wat mag dit ons kosten? Het waren interessante en ook wel confronterende vragen om over na te denken. Dit proces aangaan vraagt lef en bekrachtigt het verlangen naar een nieuwe ggz waarin het oprecht en gelijkwaardig ontmoeten centraal staat.

Al met al heb ik de congresdag ervaren als een ‘feest van ontmoeting’. De integratie van expertise en eigen ervaringen van de sprekers maakte het tot een inspirerende dag. Het verlangen werd gevoeld en gevoed om, op een gelijkwaardige dialogische manier, de ander vrijuit te mogen ontmoeten en zo met elkaar psychisch lijden te dragen en het leven te leven.

Leonard op ’t Hof is systeemtherapeut en gz-psycholoog bij Euthopia. E-mail: leonard@euthopia.nl.

‘Worlding’ – Iedereen is van de wereld en de wereld is van iedereen?!

Congres georganiseerd door NDC²
[Utrecht, 22 en 23 april 2022]

Els Harting

Met een muzikaal welkom door The Scene (*Iedereen is van de wereld ...*) werd het startschot gegeven van twee wervelende dagen rondom het thema *worlding*. Dagen vol met muziek, living labs, dans, een requiem en enkele keynotesprekers over thema’s als gemeenschap, teams van solidariteit, sociale gerechtigheid, klimaat, hoop en activisme. Hoe maken we de wereld en hoe beïnvloeden we haar met als kernthema: onze verantwoordelijkheid.

Op de eerste dag startte Vikki Reynolds, psycholoog en activist die veel werkt met gemarginaliseerde groepen, met een vlammen betoog waarmee zij haar publiek

aanzette tot denken over solidariteit door je rol als therapeut te verbinden met die van activist. Reynolds spoorde ons aan onze invloed moedig te gebruiken en ons niet te laten verlammen door grotere maatschappelijke contexten. Haar boodschap vanuit het congresthema *worlding* is kort samengevat: waar sta jij voor en hoe kun jij je daartoe het best inzetten? Reynolds betoog raakte bij velen een gevoelige snaar en zette aan tot verbondenheid en dialoog in het publiek.

Rond de lunch werden we getrakteerd op een prachtig gezongen requiem. Hierin vertolkten mensen met psychische problemen samen met musici hun levensverhalen. De concerten die zij in den lande met elkaar geven dragen bij aan hun herstel en verbondenheid met elkaar.

In de middag gingen we creatief aan de slag in ‘living labs’ rondom thema’s als gender, technologie en therapeutische mogelijkheden buiten de therapeutische ruimte. De rest van de middag werd gevuld met workshops. De dag werd afgesloten met een zoommeeting met Serge Nyirinkwaya (narratief therapeut, trainer, supervisor en adviseur SOS Children’s Village Rwanda) die indruk maakte met zijn verhaal over klimaatverandering en ouder-schap. Nyirinkwaya en zijn team brengen ouders en kinderen bij elkaar in de agrarische zorg voor de omgeving. Het effect van deze projecten is dat het land succesvol wordt bewerkt en gezinnen door hun gedeelde ervaringen de aarde te verzorgen opnieuw met elkaar in verbinding raken.

De tweede congresdag startte met aandacht voor het creëren van een ‘team van solidariteit’. De aftrap werd gedaan door Sylvia London, therapeut, consultant en medeoprichter van Grupo Campos Elíseos en Irma Rodrigues, therapeut, trainer en supervisor bij Grupa Campos Elíseos. Deze twee dames uit Mexico namen ons mee in

'Worlding' – Iedereen is van de wereld en de wereld is van iedereen?!

hun *integrative community therapy* (ict) die zij uitvoeren in de sloppenwijken van Braziliaanse steden. Ict vindt haar wortels in een combinatie van pedagogiek, antropologie en het systemisch denken, waarbij verbondenheid, hoop en veerkracht centraal staan. Therapie betekent in deze context vooral aanwezig zijn bij de ander via zogenaamde *conversational rounds*. De conversational rounds nodigen participanten uit om hun dilemma's en problemen te delen met als doel het leven te vieren en zich opnieuw te verbinden met hun bronnen en in beide de kracht van de gemeenschap te benutten. Op dit congres werden we deelgenoot van zo'n proces. De zaal werd gevraagd zich in een kring op te stellen en vervolgens werden de conversational rounds ter plekke uitgevoerd volgens een vast stappenplan. Het proces start met een ronde *celebrate*, waarin je vertelt hoe je heet, wat je wilt vieren en wat je wilt delen. Vervolgens wordt de omstanders gevraagd of zij de ervaringen van de inbrenger herkennen en hoe zij daarmee omgegaan zijn, het proces van *collecting pearls of wisdom*. Dit wordt gevolgd door de vragen: Wat leer je van deze reacties? Wat neem je mee? Wie bedank je daarvoor? Als laatste stap werd de verbinding gelegd naar de kracht van de gemeenschap en stilgestaan bij hoe de ingebrachte zorgen en mogelijkheden daarin een plaats kunnen krijgen.

Na deze energieke start volgde een interview met David Van Reybrouck, cultuurhistoricus en schrijver. Van Reybrouck werd geïnterviewd door Luc Van den Berge, systeemtheoretisch psychotherapeut, staf lid van de Interactie-Academie en buitengewoon hoogleraar aan de Universiteit Gent. Het thema *worlding* en de relatie met wat Van Reybrouck de klimaatcatastrofe noemt, stond in dit interview centraal. Van Reybrouck startte bij onze desastreuze invloed op het klimaat en moedigde

ons met zijn verhalen over de invloed van de burger op een ander klimaatbeleid aan om ons actief in te zetten voor klimaatverandering. Juist systeemtherapeuten kunnen, omdat zij gewend zijn circulair te denken, van grote betekenis zijn wanneer zij hun kennis en kunde als burgers inzetten in een poging het tij van klimaatverandering te keren.

Na dit indrukwekkende betoog was het weer tijd voor de living labs en workshops. Zonder iemand te kort te willen doen wil ik de lezer meenemen naar de laatste workshop van de dag. Een die het publiek ontroerd en geraakt achterliet. Annelies Huybrechts, als klinisch kinder- en jongerenpsycholoog werkzaam bij de KU Leuven en als systeemtheoretisch psychotherapeut aan de Interactie-Academie, ging samen met Mesbah Dinarkhel, een jonge vluchteling uit Afghanistan, in op het thema nostalgie en *remembering* als interventie. Remembering is het terughalen van herinneringen waarbij de mensen die bij iemands levensverhaal horen, opnieuw naar voren komen en door een zekere mate van reorganisatie het identiteitsverhaal van de betrokkene versterken. Door de narratieve re-memberingsmethodiek in te zetten namen Huybrechts en Dinarkhel ons mee naar spelletjes uit Dinarkhels kindertijd in Afghanistan. Herinneringen werden herschreven in verhalen die Dinarkhel aan het publiek voorlas. Op deze manier werden doorgemaakte trauma's van Dinarkhel niet expliciet verteld, maar resoneerden zij wel in zijn verhalen. De verdieping met de rememberingvragen (bijvoorbeeld: Wie zou ervan opkijken dat jij, Dinarkhel, hier een workshop zou geven? Bij wie heb jij geleerd verhalen te vertellen? Aan wie ga jij vertellen dat jij op een internationaal congres hebt gesproken?) bracht vervolgens weer een andere versterkende identiteit voor Dinarkhel naar boven.

.....
 'Worlding' – Iedereen is van de wereld en de wereld is van iedereen?!

Deze laatste congresdag werd afgesloten met de presentaties van de living labs en de documentaire van Zone(n) 050 over groot worden in Ledeberg. De documentaire toonde ons hoe het is om te leven in een wijk als Ledeberg in Gent waar criminaliteit een grote rol speelt. Door de verhalen van jongeren middels interviews onder de aandacht te brengen kregen we 'andere verhalen' te horen, verhalen van jongeren die als mens gezien willen worden. Jongeren voor wie de familie het meest waardevolle is en ook verhalen over hoe dromen dreigen te verdwijnen in een context van uitzichtloosheid.

De woorden solidariteit, gemeenschap, ecologie, klimaat, activisme en duurzaamheid in relatie met systeemtherapie vonden in deze twee dagen hun weg in het thema worlding. Al die nieuwe verbindingen deden ons beseffen welke invloed wij kunnen uitoefenen. Met daverend applaus werd de congrescommissie bedankt voor de organisatie van dit inspirerende congres.

Els Harting is werkzaam als systeemtherapeut en supervisor bij GGz Breburg en Sterk Huis. E-mail: e.harting@ggzbreburg.nl of elsharting@sterkhuis.nl.

De omzwervingen van Amor: over liefde, relaties en therapie

Afscheidssymposium ter gelegenheid van het pensioen van Lieven Migerode georganiseerd door Context en UPC KU Leuven [Leuven, 29 april 2022]

.....
Pieter Govaerts

'Ocharme', zegt een aantal collega's mij na deze studiedag. Hoe breng je immers een bevattelijk overzicht van een dergelijk

gevarieerd programma? Die ochtend was ik thuis vertrokken met nieuwsgierigheid naar wat de dag zou brengen. Deze studiedag betrof immers een symposium ter gelegenheid van het pensioen van Lieven Migerode, relatie- en gezinstherapeut, opleider en supervisor.

Samen met Peter Rober, psycholoog en hoogleraar aan de KU Leuven, is Migerode verantwoordelijk voor de postgraduaatopleiding in de relatie- en gezinstherapie van de KU Leuven. Ik heb de eer gehad hem beter te leren kennen tijdens deze opleiding. Migerode was van 2008 tot 2016 voorzitter van de Belgische Vereniging voor Relatie- en Gezinstherapie en Systeemcounseling (BVRGS). Daarnaast is hij oprichter van EFT België en gecertificeerd eft-trainer en supervisor (ICEEFT). Als relatietherapeut werkt Migerode al vijfendertig jaar met paren, met een focus op liefde. Hij schreef daarover het boek *Ik zie u graag – Hoe blijf je gelukkig in je relatie* (2015). Later schreef hij samen met Jef Sloomaeckers het boek *Partnergeweld en emotioneel gefocuste therapie* (2020). Dit laatste boek werd in dit tijdschrift gerecenseerd door Elien van Oostendorp (2020). Zij haalt hierin aan dat dit boek een stevige onderbouwing biedt voor het therapeutisch werk met gewelddadige koppels via eft door in te zetten op co-regulatie van de emotionele behoeften en ervaringen.

De sprekers die op het programma stonden, zijn allemaal mensen die een bepaalde rol gespeeld hebben in de loopbaan van Migerode. De dag kan niet anders dan geopend worden door Rober, zijn metgezel doorheen vele werkcontexten. Rober start met een verhaal over een schilderij, *De bruidsstoet van Psyche* (Burne-Jones, 1895), dat hem trof tijdens een bezoek aan een museum in Brussel. Rober neemt ons mee in een complex verhaal van de Romeinse schrijver Apuleius over de moei-